

Fædrelandet.

1849.

Abonnementspris i Kjøbenhavn 15 Mk. pr. Kvartal, 5 Mk. pr. Maaned, enkelte Nr. 6 Sk.; udenfor Kjøbenhavn 3 Rbd. pr. Kvartal frit i Huset. Hver Søgne-Aften udgaar et Numer. Bladets Contoir, store Kjøbmagergade Nr. 54, er aabent om Formiddagen Kl. 11—1.

10de Aarg.

Onsdagen den 15 August.

Nr. 188.

— Idag Kl. 12 bisattes i Holmens Kirke Liget af Friherre Axel Lagerbjelke, Premierlieutenant af Svea Lifgarde, som i Løverdags døde her paa Lazarethet af sine ved Fredericia erholdte Saar. Kisten bares fra Garnisonshospital til Kirken af den Faldnes Landsmand og Kammerater af den danske Armee, samt Officerer og Medlemmer af Borgervæbningen; den var prydet med flere smukke Krands, hvoraf en med de svenske og danske Farver var sendt af 1ste Forstærkningsjægercorps, hvori han havde gjort Tjeneste, og det lange Ligfølge bestod ikke blot af mange Officerer af Land- og Søetaten — deriblandt Marineministeren og flere Generaler — samt Borgervæbningen, men ogsaa af en omtrent ligesaa stor Mængde Civile af alle Stænder. Lidt foran Kirken modtoges Processionen af sortklædte Damer, som strøede Blomster for og paa Kisten. Foruden Garnisonspræsten, Hr. Bruun, der forrettede Jordspaaakastelsen, taalede gamle Grundtvig et Par bevægede Ord. En uhyre Mængde Mennesker vare tilstede som Tilskuere dels i Gaderne dels i selve Kirken. — Friherre Carlof Cederström, der var Lagerbjelkes Ven og Jevnaldrende, i Sverige ansat i samme Regiment og i samme Grad, og her tjenstgjørende ved samme Corps, blev saaret samme Dag og døde den 7de paa Billeshave; han blev bisat i Middelfart i Fredags den 10de.

— Amtmand Lehmann er, efterat være frigiven af sit Fangenskab, idag ankommen hertil med „Lübeck“.

— Onsdagen den 25de Juli d. A. lod Armeens Intendantur afholde offentlig Licitation paa Børsen over Levering af 12,500 Lpd. Rug „til at levere 4 Dage efter meddelt Approbation“. — En Kjøbmand paa en af Øerne paatog sig dette Parti til 33 Sk. pr. Lpd. Det var bekjendt, at Rugen blev anskaffet for Regning af en ufterrettelig Leverandeur fra en tidligere Licitation, hvorefter Levering skulde have fundet Sted mellem den 2den og 21de Juli; altsaa var der ingen Grund til at betvivle, at Approbation uophødelig vilde blive givet, og da nu det Hele i 4 Dage skulde leveres, maatte Rugen over Hals og Hoved indsendes. Dette skete ogsaa, men det var umuligt at erfare, om Leverancen kunde modtages eller ikke; endelig, men først Løverdags den 4de Aug., blev Approbation meddelt. Man siger, at vedkommende ufterrettelige Leverandeur havde faaet den forhalet, for at forsøge paa selv at anskaffe Rugen, men formodentlig har man dog tilsidst fundet det uundgaeligt at approbere Budet, men tillige fundet det passende, at lade første Leverandeur ogsaa levere et lignende Parti Rug. Denne Maade at handle paa er neppe heldig og vil gjøre mange Lysthavende ulystne til herefter at gaae saa lavt ved Licitationerne, som de ellers vilde.

Forrige Efteraar indførte Krigsministeriet den meget rigtige Skik, at anskaffe Rug efter Vægt. Derved opmuntredes til at levere tørt og rent, kort det bedste Korn, og inden foie Tid vilde man ved disse Leverancer kun tænkt paa, hvor godt man kunde levere, i Stedet for, som før, hvor slet. Armeens Intendantur vilde have erholdt Rug af bedste Sort, der i Regelen vilde være tørret og saaledes skikket til at bevares næsten uden Udgift; men nu lader det til, at man vender tilbage til den gamle daarlige Licitationsmaade pr. Td., og bestemmer en saa lav Vægt, at der, som før, kun leveres Rug saa ringe, som det er muligt at blive af med. Det er bekjendt, at virkelig god Rug har en langt høiere Vægt end 12 Lpd. 2 Pd., men da kun Været af den Vægt forlanges, har ingen Leverandeur Lyst til at levere Overvægt, naar han kan undgaae det. Om Krigsministeriet speculerer paa at profitere ved Vægten, da er det en daarlige Speculation, ikke heller nogen passende, da saadan Handel uundgaelig er forbunden med idel Tvist, idet Ministeriet, for at faae god Rug, nodes til at forlange meget sværere, end det har accorderet om. I al ordenlig Handel betaales Kornværet efter Vægt; hvorfor det Offentlige skal være en Undtagelse, er ei godt at indsee; hverken Over- eller Underordnede bør gjøre sig Fordel af Overvægt.

— I Begyndelsen af October Maaned vil der i Thorvaldsens Museums Forhale blive holdt en Auction over endel af Thorvaldsens Efterladenskaber, som vistnok vil tiltrække sig Konstelskeres Opmærksomhed ogsaa i Udlandet. De Gjenstande, der blive solgte, ere dels Doubletter af Thorvaldsens Værker og af andre Konstsager, som allerede findes i Museet, dels saadanne Konstsager, som ikke ere ansete for at være af tilstrækkelig Værd til at opbevares i Museets Samlinger, dels forskellige andre Gjenstande, tilhørende Thorvaldsens Bo. Auctionen vil blive holdt i 2 Afdelinger, den 1ste og den 5te October med paafølgende Dage; Cataloget til den 1ste og vigtigste Afdeling er udkommet, ogsaa paa Fransk, og erholdes i Museet samt hos Boghandler Reitzel. Af Thorvaldsens egne Værker forefindes følgende i Marmor: Gruppen Ganymedes med Ørnen, Statuerne Mercur som Argusdræber og Amor med Buen, 12 Reliefer, nemlig: Gratierner lytende til Amors Sang, Natten, Amor med Leven, Amor skrivende Jupiters Love, Amor med Hunden, Amor med Nettet, Bacchantinden med den lille Satyr, Pan med den lille Satyr, en Pan og en Jagt nymfhe, Foraaret, Sommeren, 3 svævende Engle (af Døbefonten), en Kaminindfatning prydet med de to Caryatider og de guirlande bærende Amorer i Relief. De ere alle i hvidt statuarisk Marmor og efterladte færdige af Thorvaldsen. Hertil kommer endel meer eller mindre fuldendte Marmorarbejder. Af Thorvaldsens Værker i Gips findes Statuerne Mercur,

Venus, Gratierner, Hebe, den skænkende Ganymedes, Ganymedes med Ørnen, 10 colossale Apostle, Caroline Amalie, og to Heste, desuden Alexanderstoget i formindsket Størrelse og en stor Del Reliefer. Fremdeles indeholder Cataloget Piedestaler og Blokke af Marmor, Malerier, Kobberstik, Kobberværker og Bøger, Medailler (af hvilke endel over Thorvaldsen og endel i Guld), Gulddaaser, Brillanter (blandt disse en Solitair, vurderet til 3500 Rbd.), Billedhugger-Redskaber (tildels med Mærket A T) m. m. Den 2den Del af Cataloget, der ogsaa vil indbefatte en betydelig Samling af Bøger, for største Delen tilfaldne Thorvaldsens Bo efter vor afdøde Lærde, Brøndsted, vil være at erholde om nogle Dage.

— Bondevennernes Selskabs Valgcomitee har endvidere udstedt følgende Circulaerskrivelse til Districtsformændene i samme Selskab:

„Det maa med Hensyn til de forestaaende Valgs heldige Udfald ansees for at være af den allerstørste Vigtighed, at Kjøbstad og Land ikke staae hinanden imod. De behøve det ikke og bør det ikke; meget mere opfordre baade Klogskab og Pligt til det modsatte. Vistnok have Kjøbstadboer og Landboer ved Siden af de fælles ogsaa forskellige Interesser, men ikke have de nogen hinanden modstridende, og — for at tage det Exempel, der ligger nærmest — de nu tilsigtede Landboreformer staae saaledes ligesaa lidet i Strid med Kjøbstadernes særegne Interesser, som disse Interesser staae i Strid med Landboreformerne. — Landbostadens Fremvæxt er Kjøbstadernes Flor, og blomstrende Kjøbstæder ere Landbostadens Opkomst.

Enhver anden Lære er — for vore Forholde i det mindste — ensidig, vrang og farlig; thi saavist som Kjøbstad og Land i det daglige, i det private Liv ere knyttede til hinanden ved uoploselige Baand, og saavist som ethvert Forsøg paa i disse Forhold at skille dem ad, vilde øieblikkelig straffe sig, ligesaa vist ere de ikke mindre stærkt knyttede til hinanden i det offentlige Liv, og ligesaa vist vil ethvert Forsøg paa i disse Forhold enten at stille dem imod hinanden, eller ensidig at skille dem fra hinanden straffe sig, om ikke saa øieblikkelig, saa dog ligesaa sikkert.

Som Alt, hvad der naturligt er knyttet sammen, vilde Kjøbstad og Land kun have Skade af at adskille sig, kun Gavn af at forene sig; en Betragtning, saa simpel og iøinefaldende, at det maa forundre, at den kan oversees.

Ingen kan saaledes negte, at det staaer i Kjøbstadernes Magt, saafremt de nu ville stille sig imod Bondestanden, paa mange Maader at kunne fortrædige de Interesser og vanskeliggjøre, og maaskee i nogen Tid tilbageertrænge, Opnaelsen af de Formaal, hvoraf Bondens borgerlige Udvikling og Velvære er afhængig, men ei heller skal Nogen kunne negte, at naar den Tid kommer, at Kjøbstadernes Forhold skulde omordnes og udvikles, (og allerede paa de først forestaaende Rigsdage vil dette i flere Retninger blive Tilfældet) at Bonden da vil have det i

Thomas Carlyle.

V.

(Sidste Artikel.)

Carlyle har gjort en smuk Anvendelse af den omtalte Lære i sin Revolutionshistorie, der omstøder alle de Ideer, vi hidtil have dannet os om den franske Revolution. Det er let at forbande; Carlyle forbander Ingen; det er endnu lettere at velsigne, han velsigner Ingen. Han betragter, jagttaget og forbliver ligegyldig. Han sætter alle Theorier og Systemer, alle Lidenskaber og gamle Reminiscenser tilside og spørger sig selv om Betydningen af Revolutionen. Han tror ikke, at den franske Revolution er kommet til Verden for at fortsætte Christendommen, som Dhrr. Buchez og Roux paastaar; han taler ikke, som de, om det nye Ord og om Fremskridtens Æra; ikke heller tror han, som den constitutionelle Skole, at den franske Revolution kun er kommet for at afskaffe nogle Misbrug og indføre Friheden i vort politiske Samfund. Han tager den under Et og foretrækker ikke nogen enkelt Kjendsgjerning eller nogen enkelt Periode; han glæder sig ikke over den 10de August, han udgyder ikke Taarer den 21de Januar, han istemmer ikke Marsaillaisen og holder ikke Taler for eller imod denne eller hin Person. Midt i al Revolutionens Larm bevarer han sin Taushed, sit sikre Blik og sin Aandsro og har derved robet, at han er en mægtig Aand; thi Ingen har endnu kunnet betragte denne besynderlige Scene og beskrive den, uden at komme derfra enten med et knust Hjerter eller

en halv forvirret Hjerne; Carlyle er upartisk, ligegyldig, sjelden entusiastisk, ofte spydig. Hvad er da den franske Revolution i hans Øine? I den seer han hverken Christus, Ordet eller Udvikling, men Anarchi, og Hovedpunktet i dette er hverken Forfatningen af 91 eller 92, hverken Republikken, Robespierres Regjering, Rædselsperioden eller noget af alt det, som sædvanlig lovrises saa meget. Den eneste Kjendsgjerning, den eneste Virkelighed, det eneste betydningsfulde Phænomen i dette Anarchi er — Sansculotismen. Vi ville lade Carlyle selv tale:

„Vi ere af den Anskuelse, at den franske Revolution betegner Anarchiets Opstand mod og Seir over en fordærvet og opslidt Autoritet. Hvorledes Anarchiet bryder sit Fængsel, styrter sig i det bundløse Svælg, bryder ud og stormer frem og inddrager den hele Verden i sin teilesløse Hvirvel, og derpaa, efter at have gennemgaaet forskellige Phaser, forgaar; hvorledes endelig Ordenens Elementer, som Anarchiet indeholdt (thi enhver Kraft indeholder sine Ordenens Elementer), udvikle sig og lede det udmattede, om end endnu ikke lankede Anarchies afsindige Kræfter til deres sande Maal — se det er det, som denne Historie skal lære os; thi ligesom Hierarchier, Dynastier af alle Slags, Aristokratier, Theokratier og Autokratier have styret Verden, saaledes var det skrevet i Skæbnens Bog, at hint seierrige Anarchi, at Jacobinismen, Sansculotismen, den franske Revolution, den franske Revolutions Rædsler — det er ligegyldigt, hvilket Navn man bruger — skulde herske engang. Sansculotismens knusende Vrede er Gjenstanden, hvorom vi skulde tale.“

„Den franske Revolution er vistnok et stort Phænomen, der udskeier fra alle Regler og afviger fra alle tidligere Erfaringer; den er den nyere Tids største Phænomen; thi den gamle Verdens Fanatisme har endnu engang og paa den mest uventede Maade viist sig i den under sit nyeste Klædebon og, som Fanatismen altid har gjort, udrettet Mirakler. En saadan Fanatisme maa Formlernes Verden, den formede og velordnede Verden, som enhver beboelig Verden er, nødvendig have til Døden og føre Krig med paa Liv og Død. Formverdenen maa enten beseire den eller selv døe med Forbandelser over den. Den kan forebygge dens Fødsel og forhindre dens Tilværelse. Vi skulde snart komme til Forbandelserne og ogsaa til den underfulde Begivenhed.“

„Hvorfra kommer denne, hvilken gaar den? Det er Spørgsmaalet. Da Underens Tid var forsvunden i det Fjerne og svundet ind til en utrolig Historie; da Menneskets Tilværelse igjennem mange Slægter ikke havde havt anden Grundvold, end hule Formler, som Tiden havde undergraved; da ingen Virkelighed længer syntes at existere, men kun Skygebilleder af Virkeligheden; i det Aarhundrede, i hvilket Universet ikke længer blev betragtet uden som et Arbejde af en Skræder eller Sadelmager, og i hvilket Menneskene vare blevne til hæslige Masker — aabner Jorden sig pludselig og fremtræder den mangehovede, ildspyende Sansculottisme og spørger: „Hvad tænke I om mig?“ Maskerne have da vel Grund til at skjæle og til slagne af Skræk at stimle sammen for at oplægge Raad. Mine Venner, det er i Sandhed en faretrængende og hel besynderlig Sag. Lad den, som kun er et Skygebillede, betragte den og han vil